

Rapport – systemrevisjon ved Hålogaland ressurselskap IKS

Adresse: postboks 119, 8502 Narvik	Tillatelse av: 03.06.2009
Organisasjonsnr: 959 019 126	Tidsrom for revisjon: 14.-15. mars 2017
Mail: post@hrs.no	Revisjonsleder: Louise Engan
Kontaktperson: Line Dalhaug	Medrevisore: Hege Rasmussen Robert Helskog

Rapportens innhold

Denne rapporten beskriver de avvik relatert til forurensningsloven med forskrifter og selskapets tillatelse, som ble avdekket innen de områdene som er kontrollert, dvs selskapets internkontrollsystem og Djupvik avfallsanlegg.

Hovedkonklusjon

Under revisjonen ble det påvist følgende avvik fra forskrifter og tillatelse:

Avvik 1: Målsettinga er mangelfull med hensyn til ytre miljø.

Avvik 2: Virksomheten utfører ikke tilfredsstillende risikovurdering av alle aktiviteter og områder.

Avvik 3: Merkeplikten av PCB-holdige vinduer overholdes ikke på Djupvik.

Avvik 4: Det er deponert organisk nedbrytbart avfall.

I tillegg ble det registrert 3 anmerkninger.

Godkjent dato: 20.03.2017

Sten D. Bruaas
Fungerende seksjonsleder

Louise Engan
overingeniør

Innhold

<i>Innledning</i>	3
<i>Dokumentgrunnlag</i>	3
<i>Omfang</i>	4
<i>Avvik</i>	4
<i>Anmerkninger</i>	7
<i>Andre forhold</i>	8
<i>Gjennomføring</i>	9
<i>Oppsummering</i>	9
<i>Deltakere</i>	10

Innledning

Rapporten er utarbeidet etter en systemrevisjon ved Hålogaland ressurselskap IKS (HRS) i perioden 14. – 15. mars 2017.

Systemrevisjon er en systematisk granskning av virksomheten for å fastslå om internkontrollaktiviteter og tilhørende resultater stemmer overens med det som er planlagt. En systemrevisjon vil vanligvis omfatte en gjennomgang av virksomhetens HMS-dokumentasjon, intervjuer og verifikasjoner.

Verifikasjon er bekreftelse ved å undersøke og fremskaffe objektivt bevis på at spesifiserte krav er oppfylt.

Systemrevisjoner inngår som en del av Fylkesmannens arbeid med å håndheve gjeldende krav med hensyn til beskyttelse av det ytre miljø. Kontrollen fokuserer på overholdelse av krav og rapporten beskriver eventuelle avvik og anmerkninger som ble avdekket under kontrollen. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av selskapets miljøarbeid eller miljøstatus.

Hensikten med kontrollen var å fastslå om selskapets internkontroll er effektiv med hensyn til å nå fastsatte miljømål, om den tilfredsstillende kravene i internkontrollforskriften, hvorvidt forhold som er beskrevet i systemet stemmer overens med praksis i selskapet (kart og terreng) og å påse at krav fastsatt i forurensningsloven med tilhørende forskrifter og vilkår i gitte tillatelser overholdes av selskapet.

Kontrollen ble gjennomført ved granskning av internkontrollsystemet, ved intervjuer av relevante personer i organisasjonen, og ved verifikasjon av at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis. Rapporten omhandler eventuelle avvik og anmerkninger som er avdekket under kontrollen.

Avvik er overtredelse av krav fastsatt i, eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Anmerkning er forhold som tilsynsetaten mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse-, miljø- og sikkerhet, men som ikke omfattes av definisjonen på avvik.

Dokumentgrunnlag

Følgende dokumenter danner grunnlaget for kontrollen:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse av 03.06.2009 til innsamling, håndtering og behandling av avfall

Fylkesmannen fikk tilgang til HRS sitt nettbaserte internkontrollsystem før gjennomføringen av systemrevisjonen. I tillegg fikk vi oversendt en statusrapport og følgende dokumenter:

- Vernerunder
- Intern revisjon
- Ledelsens gjennomgang
- Opplæring
- Bedriftsintern opplæring i bruk av arbeidsutstyr
- Opplæringsplan
- Kompetanseregistrering
- Avviksdokumentasjon
- Beredskapsplan
- Powerpoint presentasjon – Risikovurdering og avvik i HRS
- Moduler farlig avfall
- Program farlig avfallskurs 2016

Omfang

Systemrevisjon av HRS sin internkontroll, omfattet oppfølgingen av krav fastsatt i medhold av forurensningsloven med tilhørende forskrifter og selskapets tillatelse til drift av avfallsanleggene. Revisjonen er basert på gransking av internkontrollsystemet og opplysninger som har kommet fram under syv intervjuer. Det er også gjennomført verifikasjon ved Djupvik avfallspark og miljøstasjon.

Fylkesmannen har ikke vurdert andre forhold ved selskapets virksomhet.

Avvik

Følgende avvik ble avdekket under revisjonen:

Avvik 1

Målsettinga er mangelfull med hensyn til ytre miljø

Avvik fra: Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5, 2. ledd, pkt. 4

Begrunnelse

Det stilles krav om at virksomheten skal fastsette mål for helse, miljø og sikkerhet. Det skal også være konkrete og målbare delmål der det sies noe om hvordan og når målene skal oppnås, samt hvilke ressurser og aktiviteter som er nødvendig. Målene skal også omfatte det ytre miljøet.

Vi ser at virksomheten har nedfelt mål i forhold til ytre miljø som f.eks. å «oppnå 50% materialgjenvinning fra husholdning innen 2020» og «ingen avvik i forhold til konsesjoner, lover og forskrifter». Disse målene bør brytes ned i mer konkrete og kvantifiserbare delmål, slik at dere kan evaluere måloppnåelse. F.eks. hvilke fraksjoner skal gjenvinnes og hvor stor prosentandel skal fraksjonen utgjøre av den totale avfallsmengden. Eller hvilke spesifikke lovkrav i forhold til utslipp til ytre miljø skal dere

forbedre dere i og i hvor stor grad skal utslippet reduseres. På denne måten kan selskapet jobbe mer aktivt for å forbedre seg på de ulike områdene.

Avvik 2

Virksomheten utfører ikke tilfredsstillende risikovurdering av alle aktiviteter og områder.

Avvik fra: Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5, 2. ledd, pkt. 6

Begrunnelse

Det er ikke dokumentert en systematisk gjennomgang av risikoforhold av alle aktiviteter og områder. Det ble heller ikke framlagt dokumentasjon av en overordnet plan for kartlegging av risikoforhold.

Risikovurderinger er et av de mest sentrale elementene i internkontrollen, og er den aktiviteten man bygger resten av systemet på. Her identifiserer man de aktivitetene som utgjør størst risiko for uønskede hendelser og/eller uakseptable konsekvenser og som man må ha særlig fokus på i det videre internkontrollarbeidet.

Sannsynligheten for at en hendelse kan inntreffe og hvilke konsekvenser dette kan ha for miljøet skal kartlegges. Når sannsynligheten for at et utslipp inntreffer, vurderes sammen med konsekvensene utslippet kan ha i miljøet (vann, grunn, luft), utgjør dette miljørisikoanalysen. Virksomheten må kunne begrunne og dokumentere hvordan sannsynlighet og konsekvens er vurdert.

Når miljørisiko er kartlagt, skal den sammenlignes med på forhånd oppsatte akseptkriterier for hva som er forsvarlig miljørisiko. Kriterier for akseptabel risiko må synliggjøres og de oppgitte risikonivåene må begrunnes. Vurderingen av om den kartlagte miljørisiko i miljørisikoanalysen er innenfor de satte akseptkriteriene kalles miljørisikovurdering.

Det skal utarbeides handlingsplaner for å følge opp risikoforholdene som det avdekkes i risikovurderingene. Risikovurderingene bør gjennomgås årlig eller ved endringer i forhold som kan påvirke risikograden.

Kartlagte risikoforhold følges også opp gjennom avvikssystemet (som kan være et godt verktøy til dette) og ledelsens gjennomgang, men det må likevel lages en overordnet handlingsplan for å løfte frem og synliggjøre de risikoforholdene som skal følges opp.

Det er også et krav i internkontrollregelverket at arbeidstakerne skal medvirke slik at samlet kunnskap og erfaring utnyttes. Dette innebærer at flere av internkontrollelementene, herunder risikovurderinger, ikke kan gjøres som en lederøvelse. De som kjenner anleggene, og har sitt daglige arbeid knyttet til de ulike aktivitetene, må involveres i dette arbeidet.

Avvik 3

Merkeplikten av PCB-holdige vinduer overholdes ikke på Djupvik miljøstasjon.

Avvik fra: Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften) § 2-1.

Begrunnelse

PCB vinduene som ble oppbevart på Djupvik miljøstasjon var ikke forskriftsmessig merket. PCB-holdig vinduer skal gjennom merking, skilting eller andre tiltak sørge for at det tydelig framgår at produktet inneholder PCB. Merking eller skilting skal være varig, med sort skrift på sterkt gul bunn.

Hensikten er å sikre at isolerglassrutene håndteres som PCB-holdig farlig avfall når de behandles.

Bilde fra farlig avfallslager på Djupvik. PCB holdige vinduer ble kun spraylakkert med gult kryss.

Avvik 4

Det er deponert organisk nedbrytbart avfall

Avvik fra: Avfallsforskriften kap. 9, vedlegg II, pkt. 2.2.1

Begrunnelse

Det ble forklart at gipsavfall tas imot til deponi. Dette kan både være rivningsgips og kapp.

Gipsavfall fra rivning som inneholde tapetrester o.l. inneholder mer enn 5 % TOC (total organisk karbon), og kan ikke deponeres uten forbehandling.

Intensjonen med særkravet for gipsavfall, er å forhindre dannelsen av svovelgasser. Nedbrytning av organisk materiale sammen med gips skaper en situasjon hvor hydrogensulfid (H₂S) kan utvikles.

Anmerkninger

Følgene anmerkninger ble registrert under revisjonen:

Anmerkning 1

Selskapet har ikke en dokumentert plan for kompetanseheving for farlig avfall

Referanse: Avfallsforskriften § 11-7 jf. vedlegg III pkt. 6.1

Begrunnelse

Den som driver det kommunale mottaket, skal ha en plan for hvordan kompetansen til operatører som håndterer farlig avfall skal økes. Plan for kompetanse- og kunnskapsøkning skal kunne dokumenteres (f.eks. i internrutinene).

Virksomheten hadde generelle prosedyrer for opplæring i sitt internkontrollsystem, gjennomførte jevnlig kurs og kunne dokumentere den aktuelle kompetansen til hver ansatt. De kunne allikevel ikke fremvise en samlet plan for kompetanse- og kunnskapsøkning slik forskriften viser til.

Anmerkning 2

Noen rutiner i HMS-systemet mangler/ er mangelfulle og følges delvis ikke opp.

Referanse: Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd, pkt. 2, 6 og 7, Avfallsforskriften kap. 11 vedlegg III pkt. 6.4 og tillatelsen pkt. 1.13 samt interne rutiner.

Begrunnelse

- Rutinen for vernerunder (FE 1.3) må oppdateres ift. antall vernerunder årlig.
- Rutiner for elektronisk deklarerer mangler.
- Rutine for «mottak og behandling av farlig avfall», FE 1.4.6, er ikke oppdatert ift. deklarerer.
- Beredskapsplan tilpasset hver miljøstasjon mangler.
- Virksomheten kunne ikke vise til at det var gjennomført beredskapsøvelser slik intern rutine (FE 9.1) beskriver. Det var utført brannøvelser på Djupvik, men vi etterlyser

også øvelser ift. kjemikalieutslipp o.l. Øvelsene bør også gjennomføres for de ansatte på miljøstasjonene.

Anmerkning 3

Lagerjournal for farlig avfall tilfredsstillende ikke kravene i avfallsforskriften og tillatelsen.

Referanse: Avfallsforskriften kap 11 vedlegg III pkt 9 og tillatelsen vilkår 1.10

Begrunnelse

Det føres ikke lagerjournal over farlig avfall på alle miljøtorgene i henhold til vilkår i forskrift og tillatelse. Det ble kun fremvist en lagerjournal over farlig avfall-lageret på Djupvik. Det føres ikke journal som dekker perioden fra det farlige avfallet kommer inn på mottaket på miljøtorget til det flyttes til lagret. Operatøren venter til lagerbeholdere er fylt opp. Dette kan ta dager eller uker avhengig av type avfall.

Vi fikk også forklart at det ikke føres journal på miljøstasjonene.

En korrekt journal gir blant annet viktig informasjon om hvilke typer og mengder farlig avfall som til enhver tid er på anlegget, og hvor lenge det har vært lagret. Mengde, type og varighet er begrenset i tillatelsen og opplysninger om dette skal være synlig ved kontroll. Det er også viktig med en oppdatert journal i forhold til brannsikkerhet, HMS og logistikk.

Andre forhold

- Åpningstider Moan – tilstrekkelig tilbud?

Under intervjuene kom det frem at det var trafikkmessige utfordringer ved miljøstasjonen på Moan, slik at en ansatt måtte stå utenfor å dirigere trafikk ved stor pågang. HRS har planer om å iverksette tiltak for å motvirke dette, ved å kjøpe opp et større areal til mottaksstasjonen og muligens legge om innkjøringen for å unngå kø og trafikkfarlige situasjoner. Åpningstidene er under kontinuerlig vurdering for å imøtekomme kundenes leveringsbehov.

- Smittefarlig avfall – lagringstid?

Vi orienterer om at i henhold til forskrift om smittefarlig avfall skal produsenter av smittefarlig avfall så tidlig som mulig sørge for at avfallet behandles slik at det ikke lengre er smittefarlig, eller sørge for at avfallet så snart som mulig blir levert til lovlig behandlings- eller forbrenningsanlegg.

I utgangspunktet gjelder altså en leveringsplikt av smittefarlig avfall til slike anlegg "så snart som mulig". Det betyr at HRS må legge opp til en hurtig omlasting av smittefarlig avfall.

Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

Åpningsmøte

Åpningsmøtet ble avholdt 14. mars hos HRS på Djupvik. Her informerte Fylkesmannen om gjennomføringen av kontrollen. Videre ga HRS en presentasjon av virksomheten og internkontrollarbeidet.

Intervjuer og verifikasjoner

I alt 7 personer ble intervjuet den 14. og 15. mars. Det ble også foretatt en verifikasjon ved av selskapets avfallsanlegg på Djupvik.

Avslutningsmøte

Avslutningsmøtet ble avholdt den 17. mars via Lync. Registrerte avvik og anmerkinger ble presentert. Dette førte til at 1 avvik og 1 anmerking ble ytterligere redegjort for av HRS og akseptert av oss. Fylkesmannen oppfattet det slik at HRS var innforståtte med de resterende avvikene og anmerkingene som ble presentert på møtet.

Oppsummering

Fylkesmannen takker selskapets representanter for et godt og konstruktivt samarbeid under hele revisjonen. Som nevnt i innledningen, er dette en avviksrappport og gir således ikke en totalvurdering av selskapets miljøarbeid eller miljøstatus. Vi vil derfor legge til at vi observerte svært mange positive forhold med hensyn til arbeidet med å ivareta det ytre miljøet ved bedriften.

Deltakere

I tabellen er det gitt en oversikt over deltakerne ved revisjonen, samt hvilke anlegg som ble besøkt.

Navn	Funksjon	Åpningsmøte	Intervju	Avslutningsmøte	Verifikasjon Djupvik
HRS					
Kirsti Hienn	Direktør	X	X	X	
Line Dalhaug	Daglig leder HRS husholdning	X	X	X	X
Ronald Walsøe	HMSK ansvarlig	X	X	X	X
Geir Erik Dølvik	Driftsleder miljøstasjoner	X	X		
Tor Arne Akselsen	Fagarbeider/ verneombud			X	
Hans Olav Kanebog	Formann Moan		X		
Knut Kristiansen	Formann Djupvik miljøstasjon	X	X	X	X
Kenneth Pedersen	Verneombud/ operatør Djupvik	X	X		X
Kenneth Hågensen	Daglig leder HRS miljø og Harstad gjenvinning				X
John Skog	Daglig leder HRS elektroretur og HRS Metallco			X	
Fylkesmannen					
Louise Engan	Revisjonsleder	X	X	X	X
Hege Rasmussen	Revisor	X	X	X	X
Robert Helskog	Revisor	X	X	X	X